

Hvad er Alzheimers sygdom?

Hvad er Alzheimers sygdom?

Alzheimers sygdom er en hjernesygdom, der især rammer ældre. Sygdommen er opkaldt efter den tyske psykiater Alois Alzheimer, der beskrev symptomerne allerede i 1906. Sygdommen er den mest hyppige årsag til demens.

Symptomerne

Typiske symptomer er glemsomhed og problemer med at finde ord. Det kan blive sværere at huske navne selv på personer, man kender godt, og på dagligdags ting. Især kan der være problemer med at huske det, der er sket for nylig. Ofte kan det være nødvendigt at få hjælp til at styre aftaler og gøremål, ligesom evnen til at finde vej, tælle småbeløb sammen eller overskue forskellige situationer bliver påvirket. Efterhånden som sygdommen udvikler sig, kan der også ske ændringer i følelsesliv, temperament og personlighed. Personer, der ellers er udadvendte, aktive og sociale, kan blive irritable, passive og indesluttede, og humøret kan svinge.

Det typiske forløb

Symptomerne udvikler sig langsomt og snigende. I starten er forringelsen af de mentale funktioner ganske diskret og ikke til at skelne fra almindelig forvirring og glemsomhed. Efterhånden bliver forandringerne dog tydelige især for den nære familie og tætte venner, fordi sygdommen gør det svært at fungere i hverdagen. Det kan blive umuligt at passe et arbejde, og daglige gøremål som indkøb og madlavning bliver uoverskuelige. Med tiden sker der en yderligere forringelse af de mentale og praktiske færdigheder. Der kan opstå problemer med tidsopfattelse og døgnrytme, så der vendes om på dag og nat.

Hyppighed

Alzheimers er den hyppigste årsag til demens, idet omkring 2/3 af alle personer med demens har diagnosen Alzheimers sygdom. I Danmark var det ca. 90.000 personer i 2021 og dette tal er stigende og vil kun stige i fremtiden fordi der kommer flere ældre – både i Danmark og Grønland. I Grønland estimeres det at der i 2010 var 204 personer, i 2020 var der 291 personer og i 2040 antages det at der vil være 593 personer med demens i Grønland. Derfor vil demens kun blive mere og mere udbredt i befolkningen. Der er store mørketal i forbindelse med hvor mange demensramte, som er i Grønland. Fordi der i flere kommuner kun er medtaget dem, som er diagnosticeret af sundhedsvæsenet.

Årsagen

Årsagerne kendes ikke. Forskerne kan dog beskrive nogle af de forandringer, der sker i hjernen: skadelig ophobning af et proteinstof både mellem hjernecellerne (beta-amyloide plakker) og inde i selve hjernecellerne (tau sammenfiltringer). Sygdommen medfører også mangel på signalstoffet acetylcholin, som hjernecellerne bruger til at kommunikere med indbyrdes.

Risikofaktorer

Den væsentligste risikofaktor for Alzheimers sygdom er høj alder, men også tilstande og adfærd, der øger risiko for hjerte-kar-sygdomme, har betydning, fx højt blodtryk, sukkersyge og rygning.

Hvad er Alzheimers sygdom?

Arvelighed

Lægerne anslår, at 2-3% af alle tilfælde af Alzheimers sygdom er arveligt betingede. Man skelner mellem sent og tidligt indsættende Alzheimer. Den variant, der udvikles efter 65-årsalderen, er langt den hyppigste og er ikke arvelig. Det er sjældent, at mennesker yngre end 65 år får Alzheimers sygdom, men når der sker, kan det skyldes mutationer i bestemte arveanlæg. Arvelige former af Alzheimer kan udvikles allerede fra omkring 40-årsalderen.

Behandling

Alzheimers sygdom kan endnu ikke helbredes, men man har medicin, der midlertidigt dæmper symptomerne. De hyppigst anvendte lægemidler virker ved at bremse nedbrydningen af signalstoffet acetylkolin, som hjernecellerne bruger til at kommunikere med. Medicinen forbedrer hjernens mulighed for at genbruge sit eget signalstof, acetylkolinen. Medicinen virker dog ikke på alle mennesker med Alzheimers sygdom og kan ikke stå alene som behandling. Rådgivning samt praktisk støtte og aflastning i hverdagen er vigtige elementer i behandlingen.

